

Service document funderend onderwijs coronavirus COVID-19

VERSIE 12 OKTOBER 2020

Het coronavirus COVID-19 heeft grote impact op het funderend onderwijs. Scholen, leraren en leerlingen zijn het afgelopen jaar met veel flexibiliteit en vindingrijkheid met de situatie omgegaan. Het is belangrijk scholen daarbij te ondersteunen, door voortdurend een overzicht te geven van de laatste informatie. De huidige situatie leidt tot vragen rondom corona. In dit document geven we antwoord op deze vragen, gebaseerd op de bestaande wet- en regelgeving, inclusief de coronamaatregelen vanuit het kabinet en de RIVM-richtlijnen.

AOb, AVS, CNV Onderwijs, FvOv, PO-Raad en VO-raad hebben protocollen opgesteld die een belangrijke rol vervullen om op een heldere wijze duiding en een praktische handreiking te geven aan de richtlijnen die gelden. Gezamenlijk wordt daarnaast regelmatig bezien of de maatregelen, aanwijzingen en tips geactualiseerd moeten worden. Het ministerie van OCW bundelt de laatste stand van zaken van de landelijke maatregelen voor het funderend onderwijs in dit servicedocument. *Het is nadrukkelijk geen vervanging maar een aanvulling op de diverse protocollen en richtlijnen* (p. 16 bevat het actuele overzicht aan protocollen). In het servicedocument wordt dan ook waar nodig naar diverse protocollen verwezen.

Het document is in zijn geheel gebaseerd op de situatie zoals die geldt op 12 oktober 2020. Mochten ontwikkelingen rondom de coronapandemie aanleiding geven tot aanpassingen, dan zullen die doorgevoerd worden in een nieuwe versie van het servicedocument.

Het document kan rekenen op steun van de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, Sectorraad Praktijkonderwijs, Laks, AOb, CNV Onderwijs, FvOv, Lesco, AVS, Ouders & onderwijs en van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: Inspectie). Het ministerie van OCW en deze partijen verwachten van scholen dat zij in schooljaar 2020-2021 volgens dit document zullen handelen.

Aandachtspunten

De besluiten van het kabinet en de algemene RIVM-richtlijnen zijn leidend en daar kan niet van worden afgeweken.

Op hoofdlijnen geldt op dit moment:

- Scholen in het funderend onderwijs zijn volledig open.
- Leerlingen in het funderend onderwijs hoeven onderling geen 1,5 meter afstand te houden. Op het vavo geldt dat jongeren onderling wel afstand moeten houden.
- In het (speciaal) basisonderwijs hoeven leerlingen geen 1,5 meter afstand te houden van leraren en ander onderwijspersoneel.
- Op middelbare scholen, het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en vavo geldt dat leerlingen en personeel wel 1,5 meter afstand moeten houden.
- Volwassenen in het funderend onderwijs (onderwijspersoneel en ouders/verzorgers) moeten onderling ook de afstand van 1,5 meter bewaren.

Verder blijft onverkort van kracht dat al het onderwijspersoneel, leerlingen (voor basisschoolleerlingen geldt een specifieke situatie, die hierna wordt toegelicht) en ouders/verzorgers die aanwezig zijn in of bij de school volledig klachtenvrij moeten zijn en anders thuisblijven. Zo blijven zij thuis bij klachten die passen bij COVID-19 (neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest, plotseling verlies van reuk of smaak, benauwdheidsklachten, verhoging of koorts) of als iemand in het huishouden verhoging of koorts en/of

benauwdheidsklachten heeft. Bij 24 uur klachtenvrij, mogen leerlingen, ouders/verzorgers en onderwijspersoneel weer naar school. Voor leerlingen van de basisschool geldt dat zij bij een neusverkoudheid gewoon naar school en de Buitenschoolse opvang (BSO) mogen. Ook in het geval van chronische verkoudheidsklachten of hooikoorts kan een leerling naar school. Zie voor de precieze voorschriften de protocollen van de sectorraden.

Daarnaast blijft het cruciaal dat iedereen zich houdt aan de basisregels op het gebied van hygiëne. In de protocollen van AOb, AVS, CNV Onderwijs, FvOv, PO-Raad en VO-raad wordt ingegaan op praktische aspecten rondom veiligheid en hygiëne.

Thema's

<i>Uitgangspunten</i>	3
<i>Aanvullende maatregelen beschermingsmiddelen in het voortgezet (speciaal) onderwijs</i>	3
Aanleiding	3
Dringend advies voor het voortgezet (speciaal) onderwijs: gebruik mondneusmaskers buiten de les	3
Extra aandacht voor de bestaande basisregels	4
<i>Tijdelijke prioriteit voor onderwijspersoneel bij coronatesten</i>	4
<i>Overgangen en doorstroom in het funderend onderwijs</i>	4
De eindtoets in het primair onderwijs (bao en s(b)o).....	4
Van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs.....	5
<i>Het eindexamen in het voortgezet onderwijs (incl. vavo en staatsexamen)</i>	5
Verruiming afname- en aanlevertermijnen	6
<i>Vavo</i>	6
<i>Praktijkgericht onderwijs in het vmbo, pro en vso</i>	6
<i>Naar school</i>	7
Ventilatie.....	7
<i>Afstandsonderwijs</i>	8
<i>Onderwijstijd</i>	9
<i>Verzuim en leerplicht</i>	10
<i>Update sturing funderend onderwijs en kinderopvang</i>	11
Verantwoorde opening	11
Belang naleving protocollen	11
Maatwerk op lokaal niveau (school, kinderopvang, GGD en veiligheidsregio's).....	11
Verantwoordelijkheden op locatieniveau: rol schoolbestuur, school, kinderopvang en GGD	12
Verantwoordelijkheden op lokaal/regionaal niveau: rol veiligheidsregio en GGD	14
Verantwoordelijkheden op landelijk niveau: rol OMT, kabinet, OCW/SZW, sociale partners	15
Relevante informatie.....	16

Uitgangspunten

- Alle scholen in het funderend onderwijs zijn in schooljaar 2020 – 2021 weer volledig open, met inachtneming van de RIVM-richtlijnen.
- Om de impact op het onderwijs zo beperkt mogelijk te houden, worden maatregelen zoveel mogelijk lokaal genomen. Alleen als het nodig is, neemt het kabinet landelijke maatregelen en zal het ministerie van OCW daar uitvoering aan geven.
- De schoolbesturen zijn, zoals altijd, verantwoordelijk voor de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs en de wijze van organiseren. Scholen nemen - onder leiding van de schoolleider en met betrekken van de medezeggenschapsraad - zelf het voortouw om in deze corona-tijd op de voor hen best passende manier invulling te geven aan het onderwijs binnen de geldende voorwaarden en kunnen zich verantwoorden over de keuzes die zij maken.
- Dit document biedt daarvoor ruimte, maar vraagt van scholen ook om goed en tijdig voorbereid te zijn op de ontwikkelingen die spelen, zodat het onderwijs dit schooljaar zoveel mogelijk op een reguliere wijze doorgaat. Het doet een beroep op het vermogen van scholen, leraren en ander onderwijspersoneel om de organisatie van het onderwijs zodanig aan te passen dat leerlingen onderwijs kunnen volgen.
- Scholen kunnen hierbij gebruik maken van de ervaringen die zij in het voorjaar van 2020 hebben opgedaan, bijvoorbeeld als het gaat over leren op afstand in het voortgezet onderwijs.
- Het ministerie van OCW en de sector volgen de ontwikkelingen rond het coronavirus, geven zo goed mogelijk helderheid, bieden besturen en scholen ruimte en sturen bij waar nodig.
- Het funderend onderwijs heeft een belangrijke functie in de toerusting van leerlingen. Daarbij zijn drie doeldomeinen te onderscheiden: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Het is belangrijk om leerlingen ook in deze corona-tijd een brede basis mee te geven, waarbij de drie doeldomeinen in balans zijn. Leerlingen hebben deze brede basis nodig om zich goed te ontwikkelen en met voldoende bagage door te stromen.

Aanvullende maatregelen beschermingsmiddelen in het voortgezet (speciaal) onderwijs

Aanleiding

- Het is van groot belang dat kinderen in het funderend onderwijs zoveel mogelijk fysiek onderwijs kunnen volgen. Om dit de komende periode ook te blijven borgen in het voortgezet (speciaal) onderwijs is in overleg met het onderwijsveld (VO-raad, PO-Raad, LAKS, Lecso, AOb, AVS, CNV Onderwijs, FvOv, Ouders & Onderwijs, SPV en Sectorraad Praktijkonderwijs) besloten tot aanvullende maatregelen. Deze maatregelen zijn ook opgenomen in de protocollen voor het voortgezet (speciaal) onderwijs.
- Deze aanvullende maatregelen gelden niet voor het regulier basisonderwijs, sbo en so, vanwege het feit dat het besmettingsrisico van leerlingen in de basisschoolleeftijd aanzienlijk lager is. Dit is ook de reden waarom voor het regulier basisonderwijs, sbo en so al een ander regime gold: zo hoeft daar geen 1,5 meter afstand te worden gehouden tussen leerling en onderwijspersoneel.

Dringend advies voor het voortgezet (speciaal) onderwijs: gebruik mondneusmaskers buiten de les

- Met ingang van maandag 5 oktober 2020 wordt het gebruik van mondneusmaskers¹ voor aanwezigen binnen het schoolgebouw dringend geadviseerd in situaties waar de afstand van 1,5 meter tussen leerling en onderwijspersoneel niet toe te passen of te handhaven is, zoals bij verplaatsingen op gangen, naar het schoolplein of aula. Dit geldt niet voor (klassikale) lessituaties wanneer leerlingen zitten; dan hoeven onderwijspersoneel en leerlingen geen mondneusmasker te dragen. Ten aanzien van de beroepsgerichte en praktijkvakken in het vmbo, praktijkonderwijs en vso geldt dat een mondneusmasker dringend wordt geadviseerd in

¹ Het betreft hier het gebruik van niet-chirurgische mondneusmaskers

specifieke lessituaties waar geen 1,5 meter afstand is te houden tussen leerling en onderwijspersoneel (en onderwijspersoneel onderling), en waarbij een mondneusmasker de veiligheid van de lessen niet in gevaar brengt (zoals bij lessen).

- Bij een deel van de leerlingen (specifieke doelgroepen) in het voortgezet speciaal onderwijs is het dragen van een mondneusmasker niet realistisch, ook niet wanneer de 1,5 meter afstand niet gehanteerd kan worden. Hierbij moet gedacht worden aan leerlingen die vanwege hun beperking en/of zorgbehoefte sterk afhankelijk zijn van nabijheid en/of gelaatsuitdrukkingen. Het is aan het bevoegd gezag in het voortgezet speciaal onderwijs om in overleg met de commissie van begeleiding en de ouders/verzorgers te bespreken in welke situaties het dragen van een mondneusmasker voor hun kind niet haalbaar is. Beleidsmatige keuzes worden door het bevoegd gezag met de medezeggenschap afgestemd.
- De adviezen ten aanzien van het gebruik van mondneusmaskers voor het leerlingenvervoer blijven ongewijzigd: de chauffeur draagt een chirurgisch mondkapje (indien de 1,5 meter afstand niet gewaarborgd kan worden), kinderen/jongeren dragen geen mondkapjes en alle zitplaatsen kunnen worden gebruikt. Wel benadrukken wij nogmaals het strikt toepassen van de gezondheidscheck en hygiënemaatregelen.
- Als het bevoegd gezag het besluit neemt tot het verplicht dragen van een mondneusmasker, dan wordt dit vastgesteld in het leerlingenstatuut en arbeidsomstandigheden (maatregelen die zien op een veilige leer- en werkomgeving), waarbij de medezeggenschap moet instemmen. Bij het handhaven van de draagplicht van mondneusmaskers zal de school ook het belang van de leerplicht moeten wegen. Het is belangrijk dat de school hier een goed gesprek over voert met leerlingen, ouders/verzorgers en personeel.

Extra aandacht voor de bestaande basisregels

- Bovenstaande aangepaste richtlijn laat onverlet dat de handhaving van de bestaande basisregels (zie pagina 1 van dit document) nog steeds uitermate belangrijk is. Het dringende advies t.a.v. mondneusmaskers is nadrukkelijk een aanvulling op deze regels en geen vervanging daarvan. Het is essentieel deze basisregels na te leven, daarop toe te zien en daar onderwijspersoneel, leerlingen en eventuele andere aanwezigen op aan te spreken.

Tijdelijke prioriteit voor onderwijspersoneel bij coronatesten

- Sinds 21 september 2020 kan onderwijspersoneel in het funderend onderwijs zich met voorrang laten testen. Het gaat om een tijdelijke maatregel, omdat er te weinig testcapaciteit is. De voorrangprocedure is bedoeld om lesuitval zoveel mogelijk te voorkomen. De schoolleider bepaalt wie er voor de voorrangprocedure in aanmerking komt. Om de voorrangprocedure te laten werken, mogen alleen medewerkers met voorrang getest worden die ook echt nodig zijn voor de continuïteit van het primaire proces.
- De sectorraden hebben de procedure gedeeld met besturen in het primair en voortgezet onderwijs. Besturen die geen lid zijn van de raden (zowel po/s(b)o als v(s)o) kunnen met de sectorraden contact opnemen. Besturen van particuliere scholen voor primair en voortgezet onderwijs kunnen terecht bij [NRTO](#) en besturen in het (voortgezet) speciaal onderwijs ook bij [LECSO](#).

Overgangen en doorstroom in het funderend onderwijs

De eindtoets in het primair onderwijs (bao en s(b)o)

- De inzet van het ministerie van OCW is dat de eindtoets in groep 8 van het bao, sbo en so in 2020-2021 doorgaat. Dit betekent dat voor leerlingen die de overstap maken naar het voortgezet (speciaal) onderwijs (v(s)o) een objectief tweede gegeven bij het schooladvies beschikbaar is.
- Met het oog op schooljaar 2020 – 2021 en de invloed van mogelijke oplevingen van het coronavirus op het onderwijs bereiden het ministerie van OCW, de eindtoetsaanbieders en de Expertgroep Toetsen PO zich gezamenlijk voor op verschillende scenario's rondom de afname van de eindtoets. Hierover worden besturen en scholen op een later moment geïnformeerd.

Van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs

- Er is veel aandacht voor het in kaart brengen en zo nodig inhalen van opgelopen achterstanden bij leerlingen in het funderend onderwijs. In een [brief](#) aan de Tweede Kamer van 8 oktober 2020 is uiteengezet welke maatregelen worden genomen om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen, en scholen te helpen en ondersteunen waar dit kan.
- Deze inzet is onder andere belangrijk om er voor te zorgen dat kwetsbare leerlingen, bijvoorbeeld achterstandsleerlingen en leerlingen die van thuis uit minder steun krijgen, de ruimte krijgen hun ontwikkeling te laten zien. Monitoring van de ontwikkeling, extra begeleiding en een ruimhartig doorstroombeleid staan bij de ondersteuning van leerlingen met achterstanden centraal. Scholen bepalen zelf op welke wijze zij invulling geven aan het monitoren van de leerontwikkeling van de leerlingen.
- Door de uitbraak van het coronavirus is de landelijke eindtoets in het po en so het afgelopen schooljaar niet doorgegaan.
- Door het ontbreken van het toetsadvies als tweede onafhankelijk gegeven naast het schooladvies, waren er geen heroverwegingen (indien een toetsadvies hoger is dan het initiële schooladvies) en daarmee ook geen bijstellingen. Omdat de schooladviezen niet bijgesteld konden worden, is een deel van de leerlingen mogelijk niet op het voor hen passende niveau in het v(s)o gestart. Er is daarom met de vo-sector afgesproken dat vo-scholen dit schooljaar specifiek monitoren of deze groep brugklassers op het voor hen passende niveau onderwijs krijgen, en als blijkt dat dit niet het geval is, gericht actie ondernemen. Scholen zullen desgevraagd aan de Inspectie, als onderdeel van het regulier toezicht, moeten kunnen toelichten hoe dit is georganiseerd.
- Bij monitoring van de ontwikkeling en begeleiding van leerlingen kunnen objectieve en gestandaardiseerde instrumenten worden gehanteerd, zoals het leerlingvolgsysteem (LVS). Scholen zijn hierover door OCW en de VO-raad nader geïnformeerd.

Het eindexamen in het voortgezet onderwijs (incl. vavo en staatsexamen)

- Scholen en examenleerlingen staan dit jaar voor een grote opgave bij de voorbereiding op het eindexamen. Scholen hebben op dit moment enerzijds te maken met achterstanden die vorig schooljaar zijn opgelopen en anderzijds met ziekte en afwezigheid van leraren en leerlingen.
- Hoewel de inzet is dat het gehele eindexamen dit jaar doorgaat, roepen de huidige omstandigheden begrijpelijkerwijs vragen en zorgen op de haalbaarheid hiervan.
- Daarom wordt de ontwikkeling van de situatie nauwlettend gevolgd, zowel landelijk als regionaal. Dit gebeurt mede op basis van de informatie die de inspectie (en andere sectororganisaties) hierover ophaalt bij scholen.
- De VO-raad en SPV onderzoeken in hoeverre de vmbo-scholen op koers liggen met hun leerlingen, welke risico's er nu zijn en in hoeverre scholen er in slagen om de opgelopen achterstanden bij de praktijkvakken in te lopen. De resultaten worden begin november verwacht.
- Al deze informatie wordt door het ministerie van OCW gebruikt om samen met de examenketen (College voor Toetsen en Examens, Stichting Cito en DUO) en de inspectie mogelijkheden in kaart te brengen om de continuïteit van het eindexamen zoveel mogelijk te kunnen borgen.
- Hierbij gaat de aandacht in het bijzonder uit naar de profielvakken in de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerwegen in het vmbo en wordt er rekening gehouden met verschillen tussen scholen en regio's. Het streven is om scholen in november hierover nader te informeren.
- Een aantal maatregelen die zijn genomen ten aanzien van het examen in 2020 werken nog door in de komende jaren. Dit geldt onder andere voor het niet toepassen van de 5,5 regel voor leerlingen die in het schooljaar 2019-2020 vakken hebben afgesloten waarvoor normaal gesproken ook een centraal examen wordt afgenomen. Informatie hierover is te vinden in het Besluit eindexamens voortgezet onderwijs 2020 en de bijbehorende toelichting.²

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-27075.html>

Verruiming afname- en aanlevertermijnen

- De termijn voor het aanleveren van de schoolexamencijfers is verlengd.
- De uiterlijke aanleverdatum komt daarmee dichterbij de start van het eerste tijdvak te liggen. Deze ruimte kan bijvoorbeeld worden ingezet om herkansingen in te plannen of om achterstanden in de examinering bij individuele leerlingen in te lopen.
- In de septembermededeling van het CvTE zijn de precieze data opgenomen. Het volledige schoolexamen voor alle vakken dient wel afgerond te zijn en de cijfers moeten aan leerlingen worden gecommuniceerd voor aanvang van het eerste tijdvak (bij de examens op een vast tijdstip i.c. havo/vwo/vmbo-gl/tl) of voor aanvang van het centraal examen in het betreffende vak (flexibel digitale examens vmbo-bb en -kb en de cspe's), maar dat mag dus korter van tevoren dan normaliter het geval is.
- De afnametermijn voor de digitale flexibele examens in vmbo-bb en -kb en de cspe's is verlengd, tot uiterlijk 23 juli 2021. We adviseren scholen binnen de kaders van hun jaarplanning de bestaande ruimte in de afnametermijnen voor de cspe's en de digitale flexibele examens maximaal te benutten. Meer informatie over de afnametermijnen is opgenomen in de septembermededeling.

Vavo

- Het vavo valt wat betreft locaties onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het mbo en daarmee gelden de mbo-coronamaatregelen. Wat betreft deelname aan het fysieke onderwijs is het aan de vavo-instellingen om te bepalen aan welke groepen of studenten het beste prioriteit gegeven kan worden. Hiervoor gelden dan ook de afspraken met betrekking tot openstelling zoals die gelden voor het mbo, zie ook het [servicedocument 4.0 mbo](#).
- Wat betreft het onderwijsprogramma en de examinering volgt het vavo de vo-bepalingen.

Praktijkgericht onderwijs in het vmbo, pro en vso

- De crisismaatregelen van het afgelopen jaar hebben het praktijkleren en -toetsen belemmerd. Ondanks dat er forse inspanningen zijn geleverd om het onderwijs zo goed en zo veel mogelijk op afstand door te laten doorgaan, zijn praktijkonderdelen door veel scholen uitgesteld en theoretische onderdelen naar voren gehaald. Veel stages zijn afgebroken of niet gestart.³
- Het is belangrijk als scholen om alert te zijn op het wegwerken van achterstanden in het praktijkgerichte onderwijs in *het vmbo, het pro en het vso*. Dit onderwijs heeft grotendeels stil gelegen. De monitor van de VO-raad en SPV zal begin november meer inzicht geven in de opgelopen onderwijsachterstanden en of aanvullende maatregelen nodig zijn. De scholen worden aangeraden om zo veel mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheid om de bovenbouwperiode naar eigen inzicht in te richten, zodat eventuele achterstanden in de praktijkvakken ingelopen kunnen worden. De verlenging van de afnametermijnen van het cspe en de flexibele examens in vmbo-bb en -kb biedt vmbo-scholen hierbij meer mogelijkheden.
- Als gevolg van de coronacrisis zal het in een groot aantal sectoren komend jaar lastiger zijn op de gebruikelijke wijze invulling te geven aan het leren in de praktijk. In praktijkgerichte lessen in het funderend onderwijs is het voor leerlingen niet altijd mogelijk om op 1,5 meter afstand te blijven van volwassenen. Dit geldt zowel bij lessituaties als bij stages. Bij een dergelijke vorm van onderwijs moeten leerlingen en onderwijspersoneel zo veel als mogelijk 1,5 meter afstand houden. Het is echter niet verplicht.⁴ Dit is een toegestane afwijking van de landelijke maatregelen. Indien het waarborgen van de 1,5 meter afstand niet mogelijk blijkt, worden bepaalde onderdelen waar mogelijk op een andere manier georganiseerd. Bij de vakken waar dit van toepassing is, treden het betrokken personeel en de schoolleiding met elkaar in overleg.
- Voor *vmbo-mbo trajecten* is de desbetreffende locatie waarop het onderwijs wordt gegeven leidend. Dit geldt ook voor [doorlopende leerroutes vmbo-mbo](#) die scholen sinds 1 augustus

³ Stichting Platforms VMBO (SPV) onderzoekt samen met de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) of de leerlingen in een leerwerktraject (vmbo-bb/lwt) of een entreeopleiding in het vmbo voldoende (erkende) leerwerkbedrijven hebben. Mogelijk zijn aanvullende maatregelen nodig voor deze specifieke groepen leerlingen.

⁴ Voor de praktijklessen in het mbo (binnen de school en in de beroepspraktijkvorming wordt aangesloten bij de regels die gelden voor het werkveld en die zijn vastgelegd in de brancheprotocolen: <https://www.mijn coronaproocol.nl>)

kunnen inrichten.⁵ Dit houdt in dat leerlingen die vmbo- mbo trajecten volgen op een vo locatie zich moeten houden aan de regels die gelden op deze locatie. Op momenten dat jongeren onderwijs volgen op een mbo locatie of in een (leer)bedrijf worden zij geacht aan de richtlijnen te voldoen die op die locatie gelden. Voor het mbo geldt bijvoorbeeld de 1,5 meter afstand tot elkaar voor alle leerlingen, studenten en onderwijspersoneel, ongeacht leeftijd. Voor de praktijklessen kan de mbo-school ervoor kiezen om de brancheprotocolen te volgen. Op combilocaties waar vo-leerlingen en mbo-studenten samenkomen, bijvoorbeeld op sommige AOC's is het aan het bevoegd gezag om afhankelijk van de situatie, rekening houdend met de richtlijnen van het RIVM, te bepalen welke maatregelen voor de aanwezige leerlingen en studenten moeten gelden.

- Voorts geldt dit schooljaar dat vmbo-leerlingen die vanaf studiejaar 2021-2022 willen starten met een mbo-opleiding, zich weer uiterlijk op 1 april 2021 moeten aanmelden voor die opleiding. Dit om recht op toelating te hebben tot die opleiding.⁶

Naar school

- Het uitgangspunt van OCW en de Inspectie is dat leerlingen die naar school kunnen gaan, op school het onderwijs volgen. Het onderwijs moet daarbij worden georganiseerd met inachtneming van de geldende richtlijnen van het RIVM. Op school kunnen leerlingen sociale contacten met hun leraren en medeleerlingen aangaan en onderhouden. Voor het leerproces en voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen is dit van belang.
- Bepaalde onderwijsactiviteiten, zoals maatschappelijke en beroepsoriënterende stages, lob-activiteiten, leerwerkplekken en excursies vinden vanzelfsprekend (deels) buiten het schoolgebouw plaats en vallen ook volledig onder de wettelijke criteria voor onderwijstijd in het voortgezet onderwijs. Datzelfde geldt voor de regionale samenwerking met het beroepsonderwijs. Ook voor 'hybride' vormen van onderwijs (pro, vmbo, vso), die deels op school en deels in een bedrijf of instelling worden gevolgd, geldt dat deze voor een (vaak substantieel) deel buiten de school worden (en dus mógen worden) gevolgd. Deze onderdelen van het onderwijsprogramma kunnen worden georganiseerd en gevolgd, uiteraard met inachtneming van de geldende RIVM-voorschriften voor de desbetreffende locatie.

Ventilatie

- Overdracht van het COVID-19 virus vindt vooral plaats via bijvoorbeeld hoesten en niezen, waarbij grote druppels worden verspreid. Het is op dit moment onduidelijk of kleine druppels, de zogenaamde aerosolen, een relevante rol spelen bij de overdracht van het virus. In algemene zin kan ventileren en luchten helpen om luchtweginfecties te beperken. Het is echter onbekend in welke mate ventilatie helpt om de verspreiding van COVID-19 daadwerkelijk tegen te gaan. Het RIVM adviseert in ieder geval de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie en luchten te volgen. Dat geldt ook voor scholen. Bovendien leren leerlingen het beste in een prettige omgeving met gezonde lucht.
- Scholen dienen - voor zover dat nog niet gedaan is - hun ventilatiesysteem te controleren op de daarvoor geldende eisen. Meer informatie hierover treft u aan op weeropschool.nl/ventilatie.
- Wanneer uit de controle van het ventilatiesysteem blijkt dat dit niet voldoet kan de school contact opnemen met de lokale GGD. De GGD kan adviseren over maatregelen. De gemeente kan ook ondersteunen.
- De GGD'en geven aan dat zij scholen niet zullen adviseren om te sluiten wegens ventilatie.
- Op 1 oktober 2020 heeft het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen (LCVS) zijn [rapportage](#) uitgebracht met een 'foto' van de staat van schoolgebouwen in Nederland. Uit deze foto blijkt dat een deel van de schoolgebouwen niet voldoet aan de normen uit het Bouwbesluit en aanvullende richtlijnen. Hierom is het nodig dat scholen maatregelen op de korte en langere termijn nemen, zoals minister Slob aangeeft in zijn [reactie](#) op de rapportage.

⁵ De nadere vormgeving van deze doorlopende leerroutes wordt niet voorgeschreven maar is aan de partijen in de regio. Dit betekent dat regionale partners er bijvoorbeeld voor kunnen kiezen om de volledige (mbo-)opleiding te verzorgen op een vmbo-locatie. In dat geval gelden de regels van de vo-locatie. In het geval dat het onderwijs (deels) op het mbo of in een (leer)bedrijf gevolgd wordt, worden zij op die momenten geacht aan de richtlijnen te voldoen die op die locatie gelden.

⁶ Dit was eenmalig verplaatst naar mei, 1 mei 2020 (voor studiejaar 2019-2020), vanwege de coronamaatregelen.

- Scholen kunnen direct starten met het nemen van maatregelen om acute problemen op te lossen:
 - Het RIVM adviseert om de bestaande regelgeving en richtlijnen op het gebied van ventilatie en luchten te volgen, namelijk het Bouwbesluit en Arbowetgeving.
 - Daarnaast adviseert het RIVM om regelmatig te luchten als er geen mensen in de ruimte aanwezig zijn en sterke luchtstromen van persoon naar persoon te voorkomen. Zie <https://lci.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19>.
 - Het is wenselijk dat de ventilatievoorzieningen in schoolgebouwen zo goed mogelijk worden benut.
 - Per 1 oktober zijn op lesopafstand.nl/ventilatie handreikingen en een informatieblad beschikbaar, zodat maatregelen op de korte termijn kunnen worden genomen om de ventilatie op scholen te verbeteren of op orde te houden.
 - Het schoolbestuur informeert onderwijspersoneel en ouders over de staat van de ventilatie in de gebouwen. Dit betekent dat de school ofwel meldt dat de gebouwen voldoen aan de eisen, ofwel welk plan er ligt om ervoor te zorgen dat de gebouwen voldoen aan de eisen. De sectorraden hebben hiertoe voorbeeldbrieven beschikbaar gesteld.
- [Het kabinet stelt in totaal € 360 miljoen beschikbaar](#) voor scholen en gemeenten om de ventilatie van schoolgebouwen te verbeteren, in de vorm van cofinanciering, met een rijksbijdrage van 30%:
 - Een eerste € 100 miljoen wordt zo snel mogelijk beschikbaar gesteld. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij de regeling Specifieke Uitkering Doorbouwplan Scholen (SUDS).
 - De subsidie zal worden gericht op noodzakelijke en energiezuinige ventilatiemaatregelen en de daarmee samenhangende maatregelen zoals een kooldioxidemeter per onderwijsruimte, een energiebeheersysteem en maatregelen gericht op het voldoen aan de eisen voor isolatie en binnenklimaat.
 - Hiermee wordt beoogd de schoolgebouwen die nu niet voldoen, zo snel als mogelijk te laten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, zoals die in het Bouwbesluit en de Arboregelgeving zijn vastgelegd. Meer informatie over de regeling volgt later.
 - Naast de € 100 miljoen die op korte termijn vrijkomt reserveert het kabinet € 260 miljoen om gerichte investeringen mogelijk te maken voor ventilatie. Meer informatie hierover volgt na afronding van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Onderwijshuisvesting (IBO) in 2021.

Afstandsonderwijs

- Voor het *primair onderwijs, inclusief het (v)so en het sbo*, geldt dat het onderwijs op school moet plaatsvinden. Alleen onderwijs dat op school in aanwezigheid van de bevoegde leerkracht wordt verzorgd, telt in het primair onderwijs als onderwijstijd. Afstandsonderwijs voor leerlingen die niet naar school kunnen komen, is en blijft een tijdelijk alternatief.
- In verband met de verplichting zorg te dragen voor een ononderbroken ontwikkelingsproces (artikel 2, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs en equivalenten WPO en WEC) moet het bevoegd gezag een alternatief bieden (zoals afstandsonderwijs) als het niet mogelijk en toegestaan is om onderwijs fysiek op school te verzorgen.
- In het *voortgezet onderwijs* is fysiek onderwijs ook het uitgangspunt, maar is het op grond van bestaande wet- en regelgeving voor onderwijstijd mogelijk om onder bepaalde voorwaarden een deel van de onderwijstijd met afstandsonderwijs in te vullen.⁷ De ervaring die is opgedaan met afstandsonderwijs kan waardevol zijn bij de vormgeving van het reguliere onderwijs.
- Afstandsonderwijs dat wordt ingezet als tijdelijk alternatief moet zowel in het po als vo voldoen aan de volgende criteria:
 1. Het afstandsonderwijs wordt gepland en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school waar de leerling staat ingeschreven;
 2. Het afstandsonderwijs wordt uitgevoerd en verzorgd door of onder verantwoordelijkheid van een voor het desbetreffende vak bevoegde docent, die tijdens het afstandsonderwijs

⁷ Lees [hier](#) de toelichting op de wet- en regelgeving op het gebied van onderwijstijd in het voortgezet onderwijs.

kan interveniëren in het leerproces van de leerling, hem of haar kan helpen in dat leerproces en kan toezien op het niet-verzuimen van het afstandsonderwijs;

3. De medezeggenschapsraad moet ermee hebben ingestemd dat een deel van de regulier verzorgde onderwijstijd met afstandsonderwijs wordt ingevuld. Het bevoegd gezag moet inzichtelijk kunnen maken en kunnen verantwoorden welke onderdelen van het onderwijsprogramma (mede) via afstandsonderwijs worden/zijn verzorgd.⁸

Als afstandsonderwijs aan deze criteria voldoet, telt het in het voortgezet onderwijs in beginsel op dezelfde manier mee voor het bepalen of er is voldaan aan de wettelijke urennormen als bij een reguliere les. Anders dan in het voortgezet onderwijs kan afstandsonderwijs in het primair onderwijs in een normale situatie in beginsel niet gezien worden als wettelijke onderwijstijd. In het primair onderwijs wordt afstandsonderwijs door de wetgever nadrukkelijk alleen gezien als een tijdelijk alternatief en een noodmaatregel. Scholen kunnen en zullen niet aan het onmogelijke worden gehouden. In een situatie dat afstandsonderwijs in het primair onderwijs door overmacht de enige mogelijke manier is om onderwijs te geven, dan behoeft die onderwijstijd niet te worden ingehaald indien het aangeboden afstandsonderwijs voldoet aan bovenstaande criteria. Het is immers zaak om dan een zo goed mogelijk alternatief te bieden voor fysiek onderwijs op school. De criteria die voor het voortgezet onderwijs regulier de mogelijkheid bieden voor afstandsonderwijs, kunnen in het primair onderwijs als houvast dienen in zo'n noodsituatie.

- Wanneer een leerling op medische indicatie vanwege risico op coronabesmetting niet fysiek naar school kan komen, en de school biedt als alternatief een afstandsonderwijsprogramma, wordt de leerling geacht dat programma daadwerkelijk te volgen.⁹
- Scholen worden daarnaast opgeroepen om zoveel mogelijk met ouders/verzorgers en leerlingen te overleggen over de mogelijkheden om leerlingen die in thuisquarantaine zitten afstandsonderwijs te geven.
- Scholen worden gevraagd bij het organiseren van het afstandsonderwijs een beeld te hebben van de thuissituatie van de leerling. Voor sommige kinderen is de thuissituatie onvoldoende stimulerend, en is het van belang extra te letten op periodiek contact met de leerling en ouders en de leeromstandigheden en faciliteiten thuis expliciet te bespreken.
- De keuze voor afstandsonderwijs is nadrukkelijk de professionele keuze van de school, het kan dan ook niet door individuele ouders/verzorgers worden afgedwongen. Het spreekt voor zich dat scholen niet aan het onmogelijke worden gehouden.

Onderwijstijd

- Door het coronavirus hebben scholen aan leerlingen in schooljaar 2019-2020 geen volledig programma kunnen aanbieden dat aan de daarvoor geldende urennorm voldoet. Met het oog op optimale ontwikkeling van leerlingen zouden eventueel opgelopen achterstanden zoveel mogelijk ingehaald moeten worden. Het is echter niet verplicht de uitgevallen uren of dagen dit schooljaar in te halen. Scholen hoeven in het schooljaar 2020-2021 geen onderwijstijd te compenseren voor de in het schooljaar 2019-2020 uitgevallen uren of dagen. Dit mag uiteraard wel, als dit mogelijk en in het belang van de leerling is.
- Het uitgangspunt is om te kijken naar de effecten van uitval voor de leerling: leerlingen moeten voldoende (onderwijs-)tijd krijgen om zich de lesstof eigen te maken. Hoeveel tijd dat is, kan verschillen per leerling. De Inspectie zal daarom niet handhavend optreden bij een tekort aan gerealiseerde onderwijstijd over het schooljaar 2019-2020. Aangezien de beschikbare capaciteit hierbij randvoorwaardelijk is, kan het gevolg zijn dat leerlingen over hun gehele schoolloopbaan minder onderwijstijd krijgen dan aanvankelijk beoogd, en dat er daarom keuzes gemaakt moeten worden in het lesaanbod. Zolang voldaan wordt aan de landelijk vastgestelde leerdoelen (kerndoelen, eindtermen), kunnen leraren, in overleg met collega's en schoolleiding, dergelijke keuzes zelf maken.

⁸ De Inspectie verwacht dat het bevoegd gezag zich steeds kan verantwoorden over de invulling van de onderwijstijd. Aan leerlingen en ouders/verzorgers, de medezeggenschapsraad en de Inspectie moet het bevoegd gezag desgevraagd kunnen uitleggen dat zij met de gemaakte keuzes zoveel mogelijk in het belang van leerlingen (en leraren) heeft gehandeld.

⁹ Wanneer een deel van het programma onder deze omstandigheden wordt ingevuld met afstandsonderwijs, wordt de verplichting tot 'geregeld schoolbezoek' uit de Leerplichtwet 1969 geïnterpreteerd als een verplichting tot het volgen van het programma zoals dat door de school wordt verzorgd.

- Bij het toezicht in het schooljaar 2020-2021 op onderwijstijd zal de Inspectie nadrukkelijk rekening houden met het feit dat leerlingen in verschillende mate achterstanden hebben vanwege de coronamaatregelen. Om deze redenen kan het nodig zijn dat voor de ene leerling of groep leerlingen meer onderwijstijd wordt geprogrammeerd dan volgt uit de wettelijke urennormen, terwijl voor de andere leerling of groep leerlingen juist minder uren kunnen worden geprogrammeerd dan die norm. Dergelijk maatwerk is op grond van de wet- en regelgeving mogelijk.
- De leerling dient in het geval van maatwerk het aangeboden programma te volgen om aan de leerplicht te voldoen. De verantwoording over maatwerk is daarom het uitgangspunt in het toezicht op onderwijstijd. De medezeggenschapsraad dient hierbij betrokken te worden en de school dient ouders/verzorgers en leerlingen hier tijdig over te informeren.

Verzuim en leerplicht

- Voor het schooljaar 2020-2021 geldt dat ongeoorloofd verzuim op de reguliere manier moet worden gemeld voor leer- en kwalificatieplichtige jongeren. Verzuimmeldingen worden gebaseerd op het al dan niet deelnemen aan het verplichte onderwijsprogramma. Indien het verplichte onderwijsprogramma (deels) bestaat uit online of afstandsonderwijs, en een leerling doet daar niet aan mee, moeten scholen het ongeoorloofd verzuim ook bij het online- of afstandsonderwijs melden.
- In het schooljaar 2020-2021 geldt dat er na een verzuimmelding door de school volledig en regulier gehandhaafd kan worden door leerplicht. De leerplichtambtenaar werkt volgens de methodische aanpak schoolverzuim. Dit betekent dat hij een onderzoek instelt en aan de hand daarvan bepaalt welke route wordt ingezet.
- Bij een sluiting van een school, zorgt de school ervoor dat het onderwijs zo goed mogelijk doorgang kan vinden. Als dit in het voortgezet onderwijs plaatsvindt door online onderwijs aan te bieden dat deel uitmaakt van het reguliere onderwijsprogramma of een voor een leerling georganiseerd onderwijsprogramma, en de leerling dit programma niet volgt, is de school eerst aan zet om een melding van ongeoorloofd verzuim te doen vanaf 16 uur in 4 weken bij leerplicht.
- In de volgende situaties ga je in thuisquarantaine:
 - Bij klachten die passen bij corona;
 - Als je positief getest bent op corona;
 - Als een huisgenoot naast milde corona klachten ook koorts of last van benauwdheid heeft;
 - Als iemand in je huishouden positief is getest op corona;
 - Als je nauw contact hebt gehad met een besmette patient (minimaal 15 minuten binnen 1,5 meter).
- Iedereen met vakantieplannen in het buitenland is geadviseerd om eerst het reisadvies voor dat land te controleren op www.nederlandwereldwijd.nl. Het is afgeraden om op vakantie te gaan naar 'oranje landen' en voor 'rode landen' geldt een negatief reisadvies.
- Ouders/verzorgers, docenten en onderwijspersoneel moeten tot 10 dagen na een vakantie in een oranje of rood land thuisblijven en mogen niet op school of op het schoolplein komen. De quarantaine geldt ook voor leerlingen van boven de 12 jaar. Kinderen tot en met 12 jaar mogen wel naar school, kinderopvang en aan sportactiviteiten deelnemen. Vanzelfsprekend geldt dit niet als zij gezondheidsklachten hebben.
- De school hoeft **geen** verzuimmelding te doen bij de leerplichtambtenaar voor leerlingen die na een vakantie, vanwege het dringende advies voor thuisquarantaine, niet naar school kunnen. De volksgezondheid is hierbij doorslaggevend.

Update sturing funderend onderwijs en kinderopvang

- Deze paragraaf is bedoeld voor schoolbestuurders en schoolleiders (en anderen in schoolorganisaties die betrokken zijn bij besluitvorming rondom het coronavirus) in het funderend onderwijs en voor managers in de kinderopvangsector.
- Deze paragraaf maakt duidelijk wie in het omgaan met de corona-pandemie welke verantwoordelijkheid heeft, welke besluiten er genomen kunnen worden en wat de afwegingskaders voor die besluiten zijn.

Inleiding

- Om de impact op het onderwijs zo beperkt mogelijk te houden, worden maatregelen zoveel mogelijk lokaal of regionaal genomen waar dat kan, en landelijk waar dat echt moet.
- Juist omdat nu meer bekend is over het coronavirus en we veel beter weten waar het virus zich verspreidt, is het mogelijk om maatregelen te beperken tot de plekken waar het nodig is. Het landelijke beleid fungeert dan als een minimum, waar lokaal wel maatregelen aan kunnen worden toegevoegd, maar waar niet lokaal van afgeweken kan worden. Dat betekent ook dat er een aantal instanties bevoegd is om besluiten te nemen. Daarbij gaat het om de schoolleiding, het schoolbestuur, het management van de kinderopvang, de gemeente, de GGD, de veiligheidsregio en de landelijke overheid (met een adviserende rol voor het RIVM en het OMT).

Verantwoorde opening

- Op dit moment zijn basisscholen, scholen voor speciaal (basis)onderwijs, middelbare scholen, scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en kinderopvang geopend. Dat is verantwoord volgens de medische experts van het Outbreak Management Team (OMT). Het coronavirus verspreidt zich vooral onder volwassenen en van volwassen familieleden naar kinderen. Verspreiding van COVID-19 onder kinderen of van kinderen naar volwassenen komt minder vaak voor.
- Onderwijs en kinderopvang zijn maatschappelijk van groot belang. Zo zijn de negatieve effecten van een (gedeeltelijke) sluiting groot: niet alleen met betrekking tot het oplopen van leerachterstanden, maar ook met betrekking tot het psychosociale welzijn van leerlingen en druk op ouders/verzorgers. Door heropening van scholen en kinderopvang kan het aantal besmettingen oplopen, maar dit weegt volgens het kabinet niet op tegen de negatieve gevolgen van (gedeeltelijke of volledige) sluiting.
- Eventuele ingrepen zullen steeds zo beperkt mogelijk moeten zijn.

Belang naleving protocollen

- Voor een veilige openstelling van scholen en kinderopvang is het van groot belang dat scholen (po, vo, so en vso) en kinderopvang hun protocollen naleven en handhaven en men elkaar erop kan aanspreken als dat niet gebeurt.
- Deze protocollen vormen een vertaling van de richtlijnen van het RIVM naar de specifieke situatie. Ze geven concrete handvatten met betrekking tot bijvoorbeeld hygiënemaatregelen en het slim organiseren van lokalen en het onderwijs om onder andere afstand tussen leerling en onderwijspersoneel (vo) en tussen personeel onderling te handhaven. Ze worden voortdurend aangepast aan de landelijke maatregelen.
- De protocollen zijn een handreiking en als zodanig niet afdwingbaar. Ze berusten op de zorgplicht die voortkomt uit de (sector-)wetgeving en de ARBO-wetgeving. Op basis van die wetten heeft het bevoegd gezag van een school en de houder van een kinderopvangorganisatie verplichtingen, waaronder het inventariseren van risico's. In de [Arbocatalogus voor het voortgezet onderwijs](#) wordt een corona-norm opgenomen, gebaseerd op de protocollen. Wat in Arbocatalogi wordt opgenomen heeft de status van een beleidsregel onder de arbeidsomstandighedenwet en het arbeidsomstandighedenbesluit.

Maatwerk op lokaal niveau (school, kinderopvang, GGD en veiligheidsregio's)

- Op het moment dat er zich individuele besmettingen voordoen op scholen of kinderopvanglocaties, kan de GGD adviseren aanvullende maatregelen te nemen. Intensief

contact en afstemming tussen school, kinderopvangorganisatie(s) en GGD is daarbij van belang.

- De veiligheidsregio heeft de bevoegdheid om in te grijpen, lokaal of regionaal. Dat kan in individuele situaties, maar zeker ook als de situatie in een regio verslechtert. De veiligheidsregio kan dan aanvullende maatregelen nemen.
- In het geval dat het beeld landelijk verslechtert en bijvoorbeeld de druk op de zorg te groot wordt, wijzigt het landelijke beleid. Daarbij is het advies van het OMT een leidraad voor het kabinetsbeleid. Het is van groot belang te beseffen dat de bestrijding van een lokale uitbraak niet overal hetzelfde uit zal pakken. Dat effect wordt versterkt als er meer lokale maatregelen genomen worden en minder landelijke.
- Scholen, kinderopvangorganisaties, GGD en veiligheidsregio zullen steeds naar bevind van zaken moeten handelen. Maar infectieziekten gedragen zich niet volgens keurig te voorspellen regels, en situaties verschillen altijd van elkaar – en de aanpak dus ook. Daarom kan er ook niet een klip en klaar stroomschema van situaties en beslissingen worden gegeven.
- Het zal altijd maatwerk zijn. Scholen en kinderopvangorganisaties kunnen vertrouwen op de expertise van de instanties. Het heeft dan ook weinig zin om situaties en maatregelen op verschillende scholen of kinderopvanglocaties met elkaar te vergelijken.
- Het is ten slotte goed te benadrukken dat maatregelen die op basisscholen en scholen voor speciaal (basis)onderwijs worden genomen meestal ook gevolgen hebben voor de buitenschoolse opvang. Het basisonderwijs en speciaal onderwijs en de kinderopvang trekken daarom zoveel mogelijk gezamenlijk op en maatregelen bij de één worden direct in overleg met de ander opgepakt en gecommuniceerd.

Dit document gaat uit van de huidige situatie en wordt geactualiseerd als de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 van kracht is.

Verantwoordelijkheden op locatieniveau: rol schoolbestuur, school, kinderopvang en GGD

- Het bevoegd gezag/bestuur is verantwoordelijk voor de veiligheid op de scholen en de kinderopvang, de implementatie van de overheidsmaatregelen en het implementeren van de maatregelen op de eigen locaties.¹⁰ Bovendien heeft een bevoegd bezag/bestuur/houder de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van personeel op basis van de ARBO-wetgeving. Op de naleving van de verschillende wettelijke kaders op scholen ziet de Inspectie van het Onderwijs toe. Bij de kinderopvang is de gemeente verantwoordelijk voor de handhaving en houdt de GGD toezicht namens de gemeente.
- Het RIVM heeft, vaak na besprekingen in het OMT, richtlijnen opgesteld waar scholen en kinderopvang zich aan moeten houden om de verspreiding van het virus tegen te gaan. De protocollen van de sectoren vormen een vertaling van de RIVM-richtlijnen naar de specifieke situatie van de school en kinderopvang en zijn in principe voldoende om het risico op verspreiding van het virus te minimaliseren. Het is daarom in principe niet nodig daarbovenop nog aanvullende maatregelen te nemen, tenzij de GGD dat adviseert of de veiligheidsregio dat oplegt. Naar aanleiding van de corona-pandemie is een groot aantal afspraken gemaakt over de rol van de school en kinderopvang in geval van besmettingen. Deze afspraken blijven gelden.
- De school en de kinderopvang zijn verplicht de volgende zaken uit te voeren:
 - Scholen en kinderopvang implementeren de geldende maatregelen, op grond van de sectorwetten en de ARBO-wetgeving onder verantwoordelijkheid van de leidinggevende van de locatie en met behulp van de beschikbare protocollen, binnen de eigen context. Daarbij zorgen ze voor goede afstemming met en waar nodig instemming van de MR van de school of de oudercommissie van de kinderopvangorganisatie.
 - Het is gebruikelijk dat scholen uitbraken van infectieziekten melden bij de GGD afdeling infectieziektebestrijding. De algemene regel is dat de schoolleider of locatiemanager een ongewoon aantal gevallen van een ziekte van vermoedelijk infectieuze aard bij de GGD meldt. Dit geldt ook voor (mogelijke) coronavirusinfecties. Maar omdat er een nationaal testbeleid geldt voor COVID-19, is nu bepaald dat de schoolleider of locatiemanager één of

¹⁰ Artikelen 4c WPO, 5a WEC en 3b WVO.

- meer bevestigde besmettingen met COVID-19 meldt bij de GGD als zij daarover nog niet door de GGD zijn benaderd. Bij twijfel kan altijd contact opgenomen worden met de GGD.
- In de protocollen is ook opgenomen dat de school of de kinderopvang zorgt voor goede communicatie richting ouders/verzorgers en personeel. Informeer hen welke maatregelen worden genomen, waarom en hoe lang de maatregel naar verwachting duurt.
 - Er is wettelijk vastgelegd waarover de MR of de oudercommissie om advies of instemming moet worden gevraagd. De MR heeft in ieder geval instemmingsrecht als het gaat om aanpassing van werktijden, taakbelasting van personeel en veiligheid en gezondheid in de school. In het algemeen geldt: neem de MR en oudercommissies zo veel mogelijk mee in de gemaakte afwegingen.
- OCW verwacht daarnaast dat scholen het volgende doen:
 - Scholen bereiden zich voor op mogelijke uitbraken. De verwachting is dat in de meeste gevallen de maatregelen beperkt zullen zijn. Maar voor het geval dat GGD of Veiligheidsregio besluit dat een school tijdelijk (gedeeltelijk) moet sluiten, is het goed dat scholen van te voren voor ogen hebben wat in een dergelijk geval nodig is. Daarbij vormen de protocollen een leidraad. De opgedane ervaringen kunnen helpen om de aanpak eventueel te verbeteren. Aandachtspunten daarbij zijn het geven van afstandsonderwijs, de noodopvang voor kwetsbare leerlingen, het afnemen van examens binnen de geldende regelgeving en evt. externe locaties voor onderwijs.
 - Scholen treden bij mogelijke maatregelen in overleg met de buitenschoolse opvangorganisaties waar zij mee samenwerken, zodat er vroegtijdig afspraken gemaakt kunnen worden.
 - Wat kan een school zelf besluiten?
 - Indien vanwege organisatorische redenen een school tijdelijk of voor bepaalde groepen geen fysiek onderwijs kan organiseren (bijvoorbeeld doordat leraren in quarantaine zijn of omdat in het vso en s(b)o het leerlingenvervoer onvoldoende kan doorgaan), zorgt de school ervoor dat het onderwijs zo goed mogelijk doorgang kan vinden. In deze gevallen kan voor het primair onderwijs de escalatieladder gehanteerd worden die is opgesteld in het kader van het lerarentekort.¹¹
 - Het bevoegd gezag besluit alleen tot sluiting van een school als de GGD het adviseert, de veiligheidsregio dit oplegt, of door organisatorische redenen, bijvoorbeeld als een te groot deel van het personeel ziek is of door verdenking van besmetting niet kan werken. Daarbij wordt bezien wat de gevolgen zijn voor de buitenschoolse opvangorganisaties die met de betreffende scholen samenwerken en worden werkbare afspraken gemaakt. Vanaf medio oktober worden scholen onder meer gevraagd om tijdelijke schoolsluitingen te melden via het meldpunt dat is ingericht bij de Inspectie van het Onderwijs binnen het [Internet Schooldossier](#). Daarbij wordt ook gevraagd hoe de continuïteit van het onderwijs wordt gewaarborgd. Een school meldt het ook als ze weer open gaan.
 - Een school kan aanvullende maatregelen invoeren, zoals het verplichte gebruik van mondneusmaskers in het v(s)o. Als een school een dergelijke plicht invoert, geldt een aantal voorwaarden. De school moet de noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit ervan kunnen onderbouwen. De plicht moet dan worden vastgesteld in het leerlingenstatuut en de arbeidsvoorwaarden. Daarbij moet in elk geval de medezeggenschap betrokken worden. Het schoolbestuur moet ook rekening houden met de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de plicht. Bij het handhaven van een aanvullende verplichting zal de school zorgvuldig de proportionaliteit in acht moet nemen: het belang van de leerplicht weegt immers ook zwaar. Het is daarom belangrijk dat de school hier een goed gesprek over voert met leerlingen, ouders en personeel.
 - SZW verwacht daarnaast dat kinderopvangorganisaties het volgende doen:
 - Aan kinderopvangorganisaties wordt gevraagd zich voor te bereiden op mogelijke situaties. Hierbij gaat het om een situatie waarin op basis van het advies van de GGD de kinderopvangorganisatie – in verband met een uitbraak van het virus – (deels) tijdelijk sluit of bijvoorbeeld een situatie waarin er minder personeel beschikbaar is (bijvoorbeeld

¹¹ Handreiking lerarentekort primair onderwijs (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/11/08/handreiking-lerarentekort-primair-onderwijs-po>).

- wanneer meerdere medewerkers in thuisquarantaine moeten blijven). De kinderopvangorganisatie kan zich hierop voorbereiden door beleid op te stellen, bijvoorbeeld ten aanzien van de inzet van het personeel. Het is van belang dat de kinderopvangorganisatie het beleid/de afspraken voorlegt aan de oudercommissie.
- Voor kinderopvangorganisaties geldt dat als afspraken of maatregelen van de kinderopvangorganisatie consequenties hebben voor de scholen waarmee zij samenwerken dat zij hierover vroegtijdig samen afspraken maken.
 - De GGD heeft de volgende rol ten opzichte van scholen en kinderopvangorganisaties:
 - In het geval van een besmetting doet de GGD bron- en contactonderzoek en zal indien nodig samen met de school of de kinderopvang kijken naar mogelijk aanvullende maatregelen, afhankelijk van de omstandigheden. De GGD doet dit op een zoveel mogelijk uniforme manier met een helder afwegingskader. Dat afwegingskader is te vinden op de site van het RIVM. Daadwerkelijke acties of adviezen van de GGD kunnen desalniettemin per situatie verschillen, afhankelijk van de omstandigheden van het geval.
 - Daarnaast kan de GGD de school of kinderopvanglocatie adviseren vanwege medische of preventieve redenen maatregelen te nemen en in het uiterste geval een school of kinderopvanglocatie tijdelijk gedeeltelijk of geheel te sluiten. Het schoolbestuur heeft in dat geval de bevoegdheid dat besluit te nemen. Wanneer dit aan de orde is, informeert de GGD de veiligheidsregio. De veiligheidsregio kan op advies van de GGD sluiting verplichten. De veiligheidsregio overlegt bij het nemen van maatregelen altijd met de school of de kinderopvanglocatie, en als het om ernstiger situaties gaat ook met het schoolbestuur en/of de houder van de kinderopvanglocatie. Bij sluiting van een school(vestiging) neemt het schoolbestuur contact op met de gemeente (leerplichtambtenaar) en de Inspectie van het Onderwijs via het hiervoor ingerichte meldpunt. Ook wordt bezien wat de gevolgen zijn voor de buitenschoolse opvangorganisaties die met de betreffende scholen samenwerken en worden werkbare afspraken gemaakt. In afstemming worden passende maatregelen genomen, met als specifiek aandachtspunt de noodopvang voor kwetsbare leerlingen.

Verantwoordelijkheden op lokaal/regionaal niveau: rol veiligheidsregio en GGD

- Naast de RIVM-richtlijnen zijn op grond van aanwijzingen van de minister van VWS noodverordeningen in alle veiligheidsregio's van kracht. Wanneer er op lokaal of regionaal niveau sprake is van een oplopend aantal besmettingen, heeft de veiligheidsregio de bevoegdheid om nadere maatregelen te treffen en in het uiterste geval scholen en kinderopvanglocaties te sluiten.
- Een veiligheidsregio kan zelf het gebied aanwijzen waarvoor aanvullende maatregelen gelden, waarbij de maatregel altijd zo klein en proportioneel als mogelijk wordt. De GGD heeft een adviserende rol bij dit soort besluiten, en het bron- en contactonderzoek is de pijler onder de aanpak. De veiligheidsregio gaat altijd in overleg met scholen en kinderopvanglocaties, en in ernstiger situaties met de schoolbesturen en houders van kinderopvangorganisaties over eventuele extra maatregelen. In verschillende regio's bestaan hier al vaste overlegstructuren voor.
- Indien een veiligheidsregio overgaat tot aanvullende maatregelen, bovenop de landelijke richtlijnen zullen die:
 - Inhoudelijk onderbouwd moeten worden;
 - Proportioneel moeten zijn; zo worden deze bijvoorbeeld gewogen tegen de onderwijskundige gevolgen voor leerlingen;
 - Niet in strijd zijn met de aanwijzingen van het ministerie van VWS.
- Bij relatief minder ernstige situaties kan advies gegeven worden (bijvoorbeeld dat leerlingen gespreid pauze houden en niet van het schoolterrein afgaan). Bij wat ernstiger situaties zal de veiligheidsregio dergelijke maatregelen opleggen. Als een uitbraak heel ernstig is, kan de veiligheidsregio ook verplichten dat scholen tijdelijk minder leerlingen tegelijk ontvangen of zelfs sluiten en overgaan op afstandsonderwijs.

- Om ervoor te zorgen dat OCW en SZW zicht blijven houden op wat er in verschillende regio's gebeurt en welke lokale maatregelen getroffen worden die effect hebben op scholen en de kinderopvang, zijn er afspraken over het informeren van de betreffende ministeries door de betreffende veiligheidsregio's.
- Er is ook een liaison aangesteld die waar nodig de link kan zijn tussen de departementen en de veiligheidsregio's. Middels dat liaison worden de departementen op de hoogte gehouden van de afwegingskaders van de veiligheidsregio's, en krijgen de veiligheidsregio's beter zicht op de gevolgen die eventuele maatregelen kunnen hebben voor het onderwijs.

Verantwoordelijkheden op landelijk niveau: rol OMT, kabinet, OCW/SZW, sociale partners

- Wanneer landelijk maatregelen worden op- of afgeschaald neemt het kabinet hier besluiten over. Het OMT adviseert het kabinet hierbij. Het kabinet ontwikkelt een zogenoemde escalatieladder waarin wordt aangegeven welke scenario's er regionaal en landelijk zijn, en welke maatregelen daar globaal genomen bij passen.
- De minister voor BVOM en de staatssecretaris van SZW hebben de verantwoordelijkheid voor het specifieke beleid aangaande hun sectoren. Ook zij gaan af op het advies van het OMT en het RIVM. Bij de uitvoering consulteren zij stakeholders, waaronder de sociale partners en sectorpartijen. Daarnaast ondersteunen zij hun sectoren met informatie en flankerend beleid. Zij overleggen ook met het ministerie van VWS en kunnen daar eventuele zorgen over het optreden van de GGD aankaarten als lokaal overleg niet voldoende is.
- De Inspectie van het Onderwijs ziet toe op naleving van de onderwijswetten. Signalen over het niet naleven van protocollen en voorschriften kunnen voor de inspectie aanleiding zijn besturen en scholen daarop aan te spreken. Waar nodig geeft de inspectie signalen door aan de betreffende veiligheidsregio. De inspectie van SZW ziet toe op het naleven van de ARBO-wetgeving. (Bij de kinderopvangorganisaties is de gemeente verantwoordelijk voor de handhaving en houdt de GGD toezicht namens de gemeente.)
- De sociale partners en sectorpartijen hebben een cruciale rol richting hun achterban. Zij zetten zich onder andere in om hun achterban te informeren, te adviseren en te ondersteunen, en zij fungeren als vraagbaak. Zij stellen protocollen op en sporen hun achterban aan zich daaraan te houden. Zij signaleren mogelijke knelpunten en bespreken die met de ministeries van OCW en SZW en andere instanties zoals de GGD.

Relevante informatie

Het ministerie van OCW tracht actuele informatie zoveel mogelijk beschikbaar te stellen op rijksoverheid.nl en te verspreiden via andere kanalen.

Algemeen

- Informatie voor ouders/verzorgers, leerlingen, scholen en kinderopvangorganisaties over het coronavirus en onderwijs
- Informatie over onderwijs op afstand en weer op school

Primair onderwijs

- Protocol voor primair onderwijs
- Informatie over PO op afstand en weer op school in het primair onderwijs
- Overzicht informatie corona en de PO-Raad
- [Arbocatalogus](#) voor het primair onderwijs

Voortgezet onderwijs

- Protocol voor voortgezet onderwijs
- Informatie over VO op afstand en weer op school in het voortgezet onderwijs
- Overzicht laatste nieuws over corona van de VO-raad
- [Arbocatalogus](#) voor het voortgezet onderwijs

Praktijkonderwijs en vmbo

- [Servicedocument](#) voor het volledige opening praktijkonderwijs en vmbo
- Overzicht Informatie corona en Stichting Platforms VMBO (SPV)

Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)

- Het servicedocument van de mbo-sector
- Het diplomabesluit MBO

(voortgezet) speciaal onderwijs

- Protocol voor speciaal onderwijs
- Protocol voor voortgezet speciaal onderwijs

Inspectie van het Onderwijs

- De site van de Inspectie van het Onderwijs
- Informatie over corona en de Inspectie
- Meldpunt schoolsluiting vanwege corona binnen het [Internet Schooldossier](#)

Overig

- [Reisadvies per land](#)
- Informatie over het handhavend optreden door de leerplichtambtenaar
- Aanvullende vragen over arbeidsrechtelijke zaken van AOB en CNV
- Adviesdocument RIVM over ventilatie en beschikbare informatie over ventilatie